

D3.2.1 Koncept preprečevanja in odprave energetske revščine s priporočili za odločevalce za čezmejno regijo SI HU

Kazalo

1.	Uvod	4
2.	Pojmovni okvir energetske revščine in možne opredelitve	5
	Razumevanje energetske revščine v EU	5
	Ključni evropski dokumenti	5
	Nacionalne opredelitve energetske revščine	6
	Madžarska	6
	Slovenija	6
	Relevanten okvir za čezmejno SI–HU območje	6
	Poseljenost in naselbinske značilnosti	6
	Demografske značilnosti	7
	Gospodarski položaj in stanovanjski fond	7
	Tveganja energetske revščine	7
	Opredelitev energetske revščine za čezmejno SI–HU območje	7
3.	Pregled stanja energetske revščine v obmejnem območju	8
	Starostna struktura prebivalstva	9
	Sestava gospodinjstev	9
	Starost in stanje stanovanjskega fonda	11
	Načini ogrevanja	12
	Dohodkovno stanje in trg dela	12
	Sklep	14
4.	Nabor ukrepov za odpravo in preprečevanje energetske revščine na čezmejnem območju SI–HU	17
5.	Ključni akterji in nosilci ukrepov	29
	Nacionalni akterji	29
	Slovenija	29
	Madžarska	29
	Regionalni in lokalni akterji	30
	Strokovni in podporni akterji	30
	Nevladne in humanitarne organizacije	30
	Gospodarski akterji	30
	Čezmejni in evropski akterji	31

6.	Priporočila za preprečevanje in odpravo energetske revščine	31
	Krepitev upravnega, strokovnega in čezmejnega dialoga	31
	Terenske storitve in neposredna podpora gospodinjstvom	32
	Podpora investicijam v obnovljive vire energije (OVE)	32
	Strateško načrtovanje lokalnih energetskih politik.....	33
	Krepitev kompetenc in energetske pismenosti	33
	Dostopnost energetskega svetovanja	33
	Predlog akcijskega seznama prioritet za prvo leto izvajanja.....	33
	Organizacija in upravljanje (prvi 3je meseci)	33
	Terenske aktivnosti (3–12 mesecev)	34
	Nujni ukrepi za neposredno pomoč gospodinjstvom (6–12 mesecev).....	34
	Podpora investicijam (6–12 mesecev)	34
	Strateški dokumenti (celotno leto)	35
	Zaključna usmeritev za odločevalce	35
	Sklep	35
7.	Zaključek.....	35

1. Uvod

Energetska revščina postaja vedno večji izziv tako na ravni Evropske unije kot tudi v posameznih državah in lokalnih skupnostih. Posebej izrazita je v družbeno-gospodarsko manj razvitih območjih, kjer se številni prebivalci soočajo z nizkimi prihodki, zastarelim stanovanjskim fondom in visokimi stroški energije. Čezmejno slovensko-madžarsko območje, ki je v marsičem periferno, je značilen primer regije, kjer se energetska revščina lahko hitro poglobi, če ni pravočasnih in usklajenih ukrepov.

Priročnik *Koncept preprečevanja in odprave energetske revščine s priporočili za odločevalce za čezmejno regijo SI-HU* je pripravljen kot vodilo za odločevalce v tej regiji. Namenjen je spodbujanju vključevanja predlaganih ukrepov v prihodnje razvojne, socialne in energetske politike.

Dokument je nastal v sodelovanju s ključnimi akterji na območju SI-HU in prinaša konkretne smernice za izboljšanje položaja ranljivih skupin, ki so jih v projektu posebej naslovili. Temelji na teoretičnih izhodiščih, rezultatih projektnih aktivnosti in izkušnjah iz terena v Pomurju, Podravju ter Železni in Zalski regiji na Madžarskem.

S projektom EnerTy želimo dolgoročno izboljšati položaj socialno ogroženih skupin na čezmejnem območju. Analiza stanja in tveganj energetske revščine (D.1.3.1.) je pokazala, da je območje zaradi številnih demografskih in socialnih izzivov – starajoče se prebivalstvo, rast socialne ogroženosti, naraščanje brezposelnosti – še toliko bolj izpostavljeno poglobljanju energetske revščine. Zato je bilo nujno oblikovati celovit koncept ukrepov za njeno preprečevanje in odpravo.

Energetska revščina nastane predvsem zaradi prepleta treh dejavnikov:

- **nizkih dohodkov**, pogosto povezanih s splošno revščino,
- **visokih cen energije**, vključno z uporabo dražjih energentov,
- **slabe energetske učinkovitosti bivališč**, kot posledica dotrajanih stavb, slabe izolacije in neučinkovitih ogrevalnih sistemov.

Najbolj prizadeta so gospodinjstva z nizkimi prihodki, zlasti upokojenci, brezposelni in prejemniki socialne pomoči. Zaradi slabih bivalnih razmer se pogosto soočajo tudi s posledicami na zdravju, predvsem starejši. Energetska revščina je pogosto povezana s socialno izolacijo, kopičenjem dolgov in degradacijo bivalnega okolja, zato mora biti pri oblikovanju programov nujno obravnavana celostno.

V Sloveniji problem postaja vse bolj pereč, saj rast cen energije prehiteva rast dohodkov. Gospodinjstva z nižjimi prihodki zato porabijo nesorazmerno velik delež svojih sredstev za osnovne energetske potrebe.

Po podatkih Eurostata (december 2023) si kar **9,3 % prebivalcev Evropske unije** – približno 40 milijonov ljudi – ne more privoščiti ustreznega ogrevanja doma. To je občutno povečanje v primerjavi z letom 2021 (6,9 %), predvsem zaradi energetske krize po letu 2022.

V okviru projekta smo zato pripravili pregled ključnih akterjev in nosilcev ukrepov ter oblikovali nabor **konkretnih smernic za zmanjšanje in preprečevanje energetske revščine**, pri čemer

posebno pozornost namenjam **energetskemu opismenjevanju** kot enemu ključnih ukrepov za dolgoročne izboljšave.

2. Pojemni okvir energetske revščine in možne opredelitve¹

Energetska revščina ni osamljen ali redek pojav – prepoznana je v večini držav EU in se uveljavlja kot pomemben družbeno-gospodarski izziv. Evropska unija nima enotne, pravno zavezujoče opredelitve energetske revščine, temveč uporablja večdimenzionalni pristop, ki se odraža predvsem v strateških dokumentih in priporočilih.

Razumevanje energetske revščine v EU

Evropska komisija energetske revščino opredeljuje kot:

“situacijo, v kateri si gospodinjstva ne morejo zagotoviti cenovno dostopnih, ustreznih in zanesljivih energetskih storitev.”

Ta opredelitev temelji na štirih ključnih vidikih:

- dohodkovni ravni gospodinjstva,
- ceni energentov,
- energetske učinkovitosti bivališča,
- dostopu do energetskih storitev.

Revidirana Direktiva o energetske učinkovitosti (EED) v 2. odstavku 49. člena energetske revščino opredeljuje kot stanje, v katerem gospodinjstva glede na nacionalni kontekst ter veljavne socialne in druge politike nimajo dostopa do osnovnih energetskih storitev, potrebnih za ustrezno življenjsko raven in zdravje (ogrevanje, hlajenje, razsvetljava, energija za gospodinjske naprave).

Ključni evropski dokumenti

Več dokumentov EU dodatno ureja ali naslavlja energetske revščino:

1. **Sveženj Čista energija za vse Evropejce (2019)** – energetske revščino priznava kot izziv, ki ga morajo države vključiti v svoje nacionalne energetske politike.
2. **Energetska unija in podnebna politika** – poudarek na pravičnem prehodu (*just transition*) in zaščiti ranljivih gospodinjstev.
3. **Evropski podnebni pakt in Socialni podnebni sklad** – namenjena sta podpori najbolj ogroženim skupinam.

---

¹ Fit for 55 in energetska revščina – Vplivi reform Evropske unije o energetske učinkovitosti stavb in z njimi povezanih politik na energetske revščino v posameznih državah.

Kljub številnim dokumentom EU **ne predpisuje enotne metodologije ali kazalnika** za merjenje energetske revščine. Države članice si tako oblikujejo lastne definicije, prilagojene nacionalnim okoliščinam.

Nacionalne opredelitve energetske revščine

Madžarska

Madžarska nima enotne pravno zavezujoče definicije. V praksi pa se uporablja splošno sprejeta strokovna opredelitev, po kateri je:

gospodinjstvo energetsko revno, če ima težave z ogrevanjem svojega doma na ustrezno temperaturo ali če stroški energije zanj predstavljajo nesorazmerno finančno breme. ²

Slovenija

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo opredeljuje merila energetske revščine za učinkovitejše energetske in socialno načrtovanje ter pravičen prehod v nizkoogljično družbo³. Pri razpisih se gospodinjstvo kot energetska revno določi na podlagi:

- **dokazila o materialni prikrajšanosti** (npr. odločba o denarni socialni pomoči),
- **nizke energetske učinkovitosti stanovanja** (energetski certifikat ali strokovna ocena),
- **neustreznih stanovanjskih razmer** (fotografije, pisna izjava),
- **nesorazmerno visokih stroškov energije** glede na dohodek.

V slovenskem okviru je energetska revščina stanje, ko gospodinjstvo zaradi prenizkega dohodka, slabe energetske učinkovitosti ali visokih stroškov energije ne more zagotoviti osnovnih energetske potreb: ogrevanja, hlajenja, priprave tople vode, kuhanja in razsvetljave.

Relevanten okvir za čezmejno SI–HU območje

Pri opredelitvi energetske revščine na obmejnem območju je nujen vpogled v družbeno-gospodarske razmere regije. V nadaljevanju predstavljamo ključne demografske, socialne in bivanjske značilnosti območja.

Poseljenost in naselbinske značilnosti

Slovensko-madžarsko obmejno območje odlikuje razpršena poselitev z družinskimi hišami. V notranjosti regij, predvsem pri večjih mestih, se pojavljajo gostejše poseljena območja in soseske z večstanovanjskimi bloki.

- **Madžarska:** županiji Vas (Sombotel) in Zala (Zalaegerszeg).
- **Slovenija:** regiji Podravje (Maribor) in Pomurje (Murska Sobota).

---

² Vir: <https://energiaklub.hu/temak/energiaszegenyseg>

³ Vir: <https://www.gov.si/>

Demografske značilnosti

Na obeh straneh meje je značilno močno staranje prebivalstva. Primer: županija Zala ima skoraj 25 % prebivalcev starejših od 65 let – največ na Madžarskem. Pogosta so eno- in dvočlanska gospodinjstva, kar povečuje tveganje za energetske revščine, zlasti v energetske zastarelih stavbah.

Gospodarski položaj in stanovanjski fond

- Madžarski županiji Vas in Zala nista med najbolj ogroženimi regijami, vendar vključujeta “notranje periferična” območja z nižjo kakovostjo javnih storitev in infrastrukturno odmaknjenostjo (Vasvár, Zalaszentgrót).
- Zaposlenost je relativno visoka, a dohodki ostajajo nižji od povprečja EU.
- Več kot tretjina stanovanj je zgrajenih med 1960–1980, sodobno grajenih pa je le okrog 14 %.

V manjših naseljih je še vedno razširjeno ogrevanje s trdnimi gorivi, ki se pogosto kombinirajo z zemeljskim plinom.

- Slovenija: Pomurje in Podravje sodita med manj razvite regije v državi.
Tveganja: visoka brezposelnost, nizki dohodki, star in energetsko neučinkovit stanovanjski fond.

V Pomurju več kot 20 % prebivalcev živi v energetske neustreznih stanovanjih, pogosto ogrevanih na trdna goriva.

Na obeh straneh meje prevladujejo starejše družinske hiše večjih tlorisov. Prenova je finančno zahtevna, kar je velik izziv predvsem za gospodinjstva, kjer živi ena sama starejša oseba.

Tveganja energetske revščine

Gospodinjstvo na obmejnem območju je posebej ranljivo, če:

- ima nizke dohodke in velik del sredstev namenja za energijo,
- živi v stavbi s slabo energetsko učinkovitostjo,
- gre za starejše osebe, enostarševske družine ali številčnejša gospodinjstva (5+),
- nima lastnih sredstev za sanacijo in slab dostop do podpornih programov,
- uporablja trdna goriva in živi na območju z večjo okoljsko obremenitvijo.

Opredelitev energetske revščine za čezmejno SI–HU območje

Na podlagi analiz predlagamo, da se gospodinjstvo na obmejnem območju šteje za energetsko revno, kadar je izpolnjenih več naslednjih pogojev:

1. Nizki dohodki in visoki stroški energije

Stroški energije presegajo približno 10 % dohodka; gospodinjstvo pogosto prejema socialno pomoč.

2. Zastarelost bivalnega okolja

Bivalna stavba je praviloma zgrajena okoli leta 1980, brez izvedenih energetskih prenov (izolacija, okna, ogrevanje).

3. Ranljiva sestava gospodinjstva

Gospodinjstvo sestavljajo starejše osebe, enostarševske družine ali vsaj petčlanska gospodinjstva.

4. Pomanjkanje finančnih sredstev in dostopa do podpor

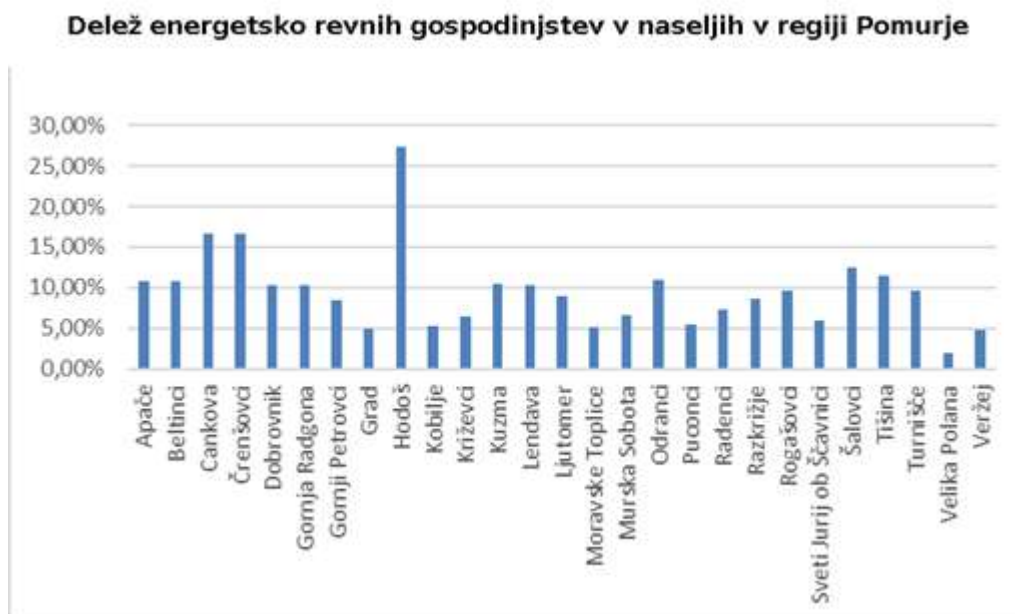
Ni možnosti samo-financiranja prenove; prisotne so ovire zaradi administracije, digitalne nepismenosti ali pomanjkanja informacij.

5. Ogrevanje s trdnimi gorivi in okoljska izpostavljenost

Ogrevanje poteka delno ali v celoti s trdnimi gorivi, kar povečuje okoljske in zdravstvene obremenitve.

3. Pregled stanja energetske revščine v obmejnem območju

Analiza kazalnikov energetske revščine, predstavljenih v 2. poglavju, pokaže, da se regiji Podravje in Pomurje razlikujeta tako na regionalni kot na lokalni ravni. V Pomurju je delež energetske revnih gospodinjstev 9,55 %, v Podravju pa okoli 8,3 % (okoli 10.000 gospodinjstev). Na ravni občin so razlike veliko izrazitejše. V Pomurju so najbolj prizadete občine Hodoš (več kot 25 % gospodinjstev), Črenšovci in Cankova (obe nad 15 %). V Podravju pa se srečujemo z občinami, kjer deleži močno presegajo regionalno povprečje: Gorišnica (34 %), Podlehnik (33 %), Zavrc (31 %) in Žetale (31 %). Čeprav je Pomurje na ravni regije v slabšem položaju, pa posamezne občine v Podravju izkazujejo še bistveno resnejše stanje.

Slika 1: Delež energetske revnih gospodinjstev v regiji Pomurje (Vir: lasten)

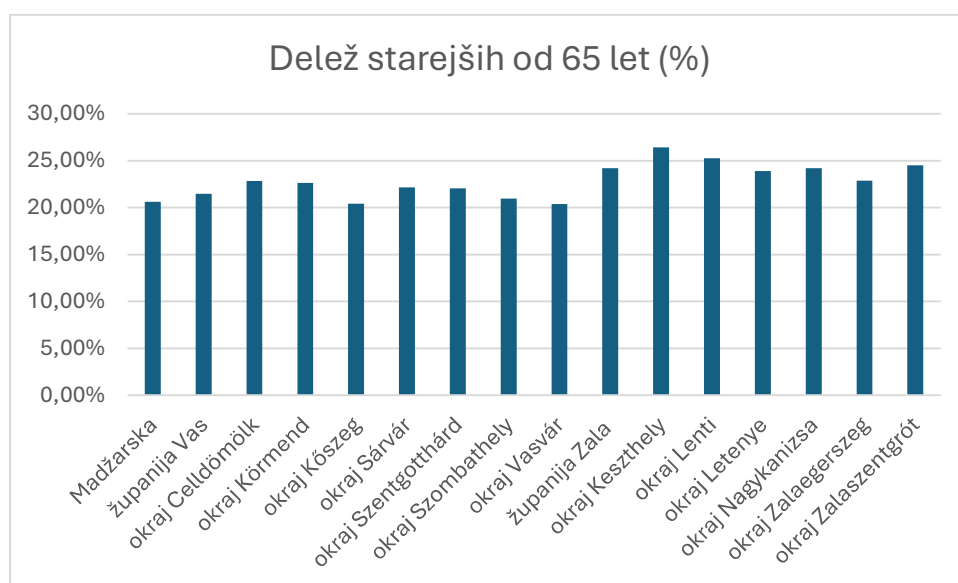
Razlike med naselji potrjujejo prostorsko neenakomernost energetske revščine. Analizo pa otežuje pomanjkanje enotnega in sistematičnega zbiranja podatkov za vse kazalnike, kar je

zlasti izrazito na Madžarskem, kjer neposrednih statističnih kazalnikov energetske revščine ni. Zato je treba uporabiti posredne kazalnike, kot so starostno in dohodkovno stanje prebivalstva, sestava gospodinjstev, tehnično stanje stavb in načini ogrevanja.

V nadaljevanju so predstavljeni ključni dejavniki, ki vplivajo na energetske revščino v županijah Vas in Zala.

Starostna struktura prebivalstva

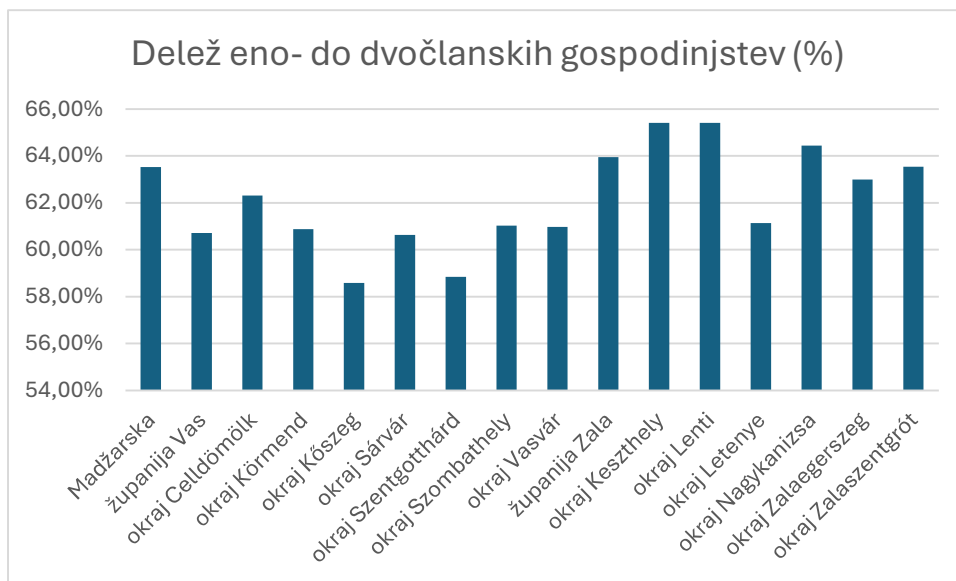
Starejši od 65 let spadajo med najbolj ranljive skupine, saj pogosteje živijo sami, imajo nižje dohodke ter bivajo v slabše izoliranih objektih. Leta 2022 je delež starejših v županiji Vas znašal 21,4 %, v županiji Zala pa kar 24,19 %, kar slednjo uvršča med najstarejša območja v državi. Najvišji deleži so v okrajih Keszthely (26,4 %) in Lenti (25,3 %).

Slika 2: Delež prebivalcev, starih nad 65 let, v celotni populaciji (Vir: lastna izdelava na podlagi podatkov Urada za statistiko)

Sestava gospodinjstev

Na Madžarskem je več kot 63 % vseh gospodinjstev eno- ali dvočlanskih, kar predstavlja pomemben dejavnik tveganja. V županijah Vas in Zala deleži znašajo 60,7 % in 63,9 %. Največ takih gospodinjstev je v okrajih Keszthely in Lenti (65,4 %).

Slika 3: delež eno- do dvočlanskih gospodinjstev (Vir: lastna izdelava na podlagi podatkov Urada za statistiko)

Hkrati so tveganju izpostavljena tudi velika, pet- in veččlanska gospodinjstva, čeprav so manj pogosta (na nacionalni ravni 8,22 %). V županijah Vas in Zala delež znaša 8,19 % oziroma 7,76 %.

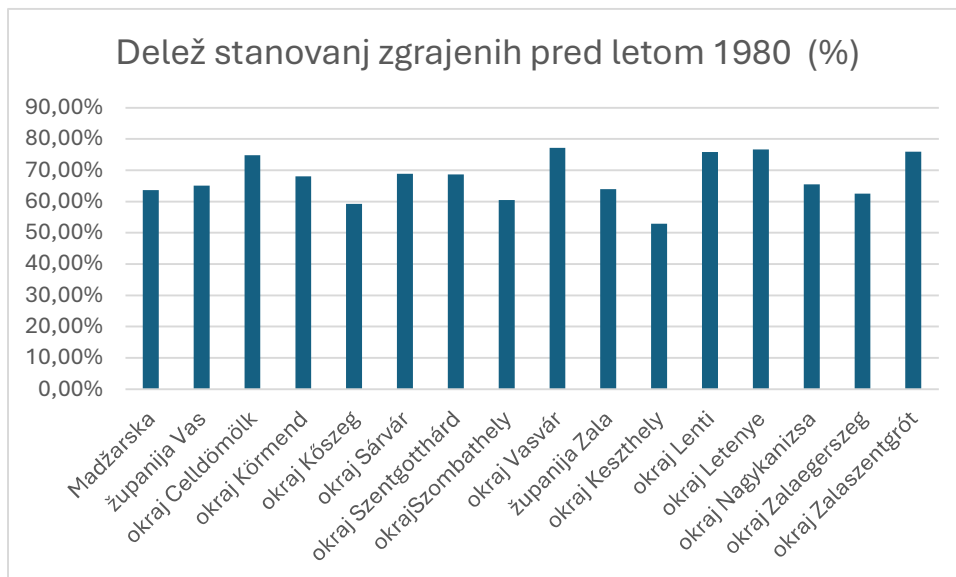

Slika 4: delež gospodinjstev s 5 ali več oseb (Vir: lastna izdelava na podlagi podatkov Urada za statistiko)

Manjša gospodinjstva pogosto živijo v prevelikih in zastarelih stanovanjih, kar povečuje stroške ogrevanja. Velika gospodinjstva pa se srečujejo z visokimi stanovanjskimi stroški in oteženim dostopom do energetske obnove.

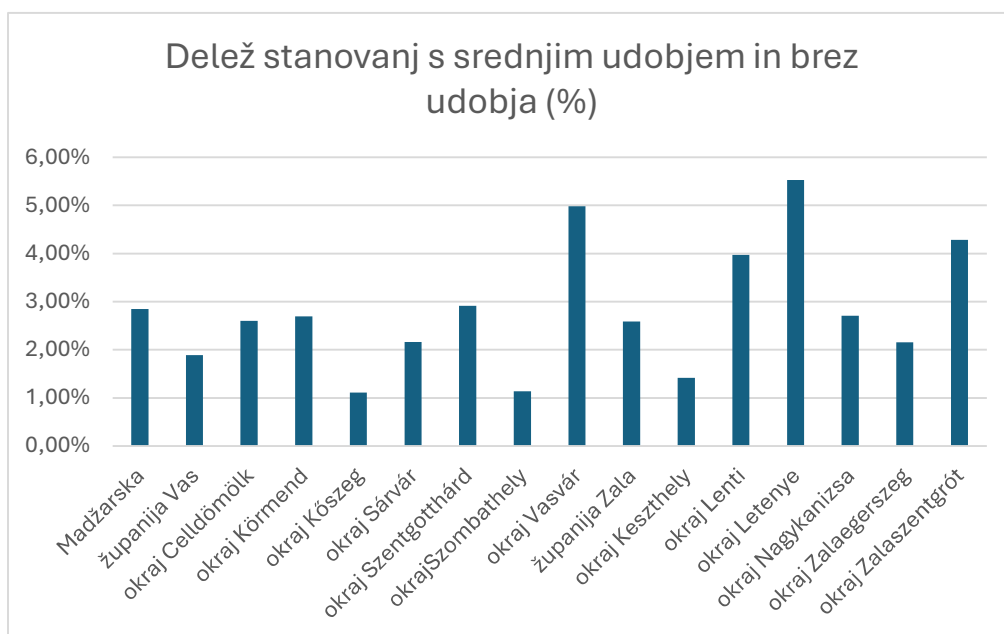
Starost in stanje stanovanjskega fonda

Kar 63,7 % madžarskih stanovanj je bilo zgrajenih pred letom 1980. V županijah Vas in Zala je delež še višji (65,1 % in 63,9 %), v nekaterih okrajih pa presega 75 %. Ti podatki sicer ne razkrivajo, kolikšen del stavb je bil energetsko obnove, kar omejuje natančno oceno tveganja.

Slika 5: Delež stanovanj zgrajenih pred letom 1980 glede na skupno število stanovanj (Vir: lastna izdelava na podlagi podatkov Urada za statistiko)

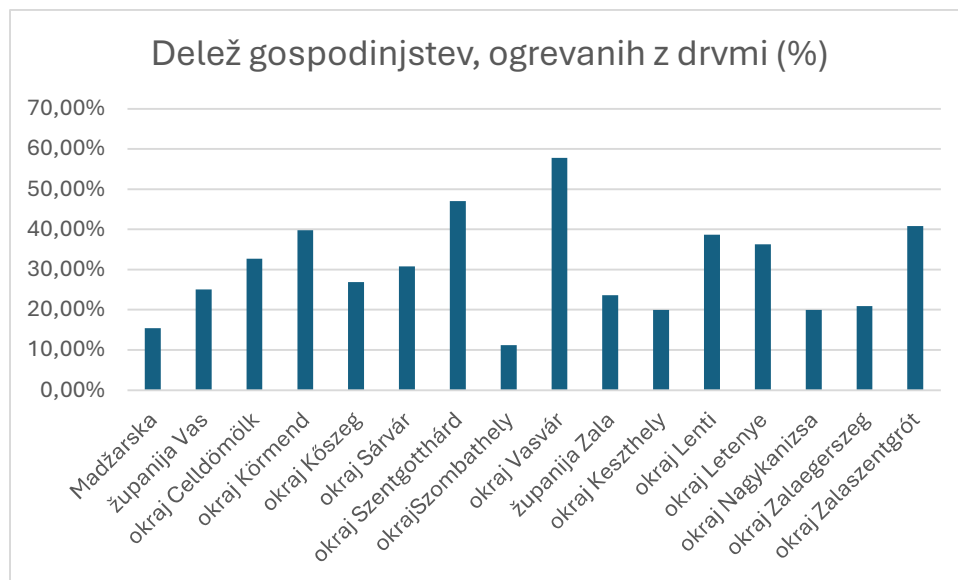
Razmeroma majhen je delež stanovanj z nizko stopnjo udobja (2,85 % nacionalno; Vas 1,9 %; Zala 2,6 %), vendar so v nekaterih okrajih ti deleži bistveno višji (Vasvár 5 %, Letenye 5,5 %).

Slika 6: Delež stanovanj s srednjim udobjem in brez udobja (Vir: lastna izdelava na podlagi podatkov Urada za statistiko)

Načini ogrevanja

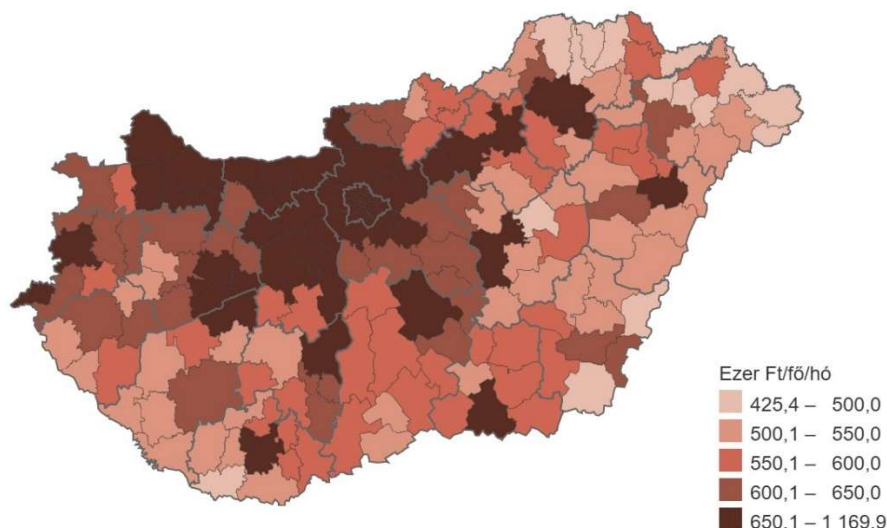
Najpogostejša načina ogrevanja sta zemeljski plin (44,9 %) in drva (15,5 %). Prav uporaba trdnih goriv je pogosto povezana z energetske revščino. V županijah Vas in Zala se z drvami ogreva okoli četrtina gospodinjstev, v nekaterih okrajih (Vasvár, Szentgotthárd, Zalaszentgrót, Lenti) pa deleži presegajo 40 %. To je značilno predvsem za podeželska območja z nižjimi dohodki in omejenim dostopom do energetske omrežij.

Slika 7: Delež stanovanj, ogrevanih z drvami glede na skupno število stanovanj (Vir: lastna izdelava na podlagi podatkov Urada za statistiko)

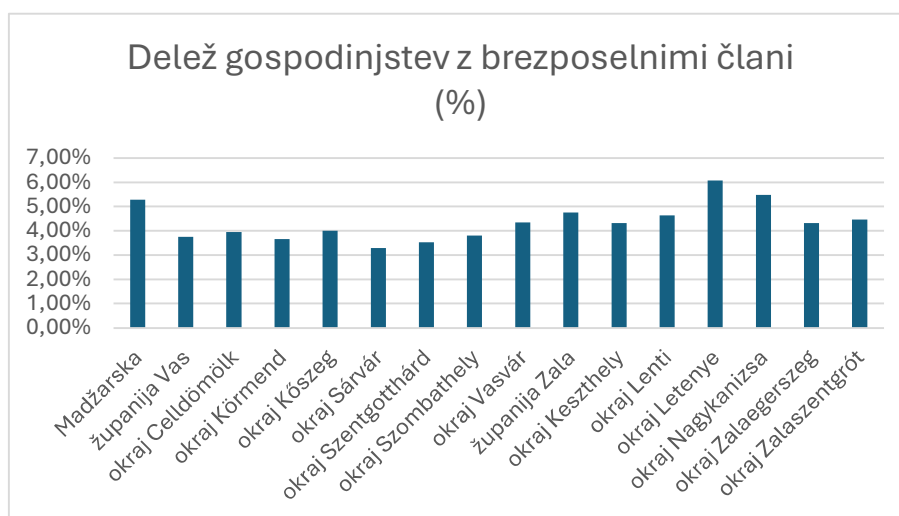
Dohodkovno stanje in trg dela

Povprečna mesečna bruto plača na Madžarskem znaša 692.800 HUF, v županijah Vas in Zala pa precej manj (633.800 HUF oziroma 571.416 HUF). Podatki o mediani plač so na voljo le na državni ravni, kar močno omejuje natančno oceno dohodkovne ranljivosti na regionalni ravni.

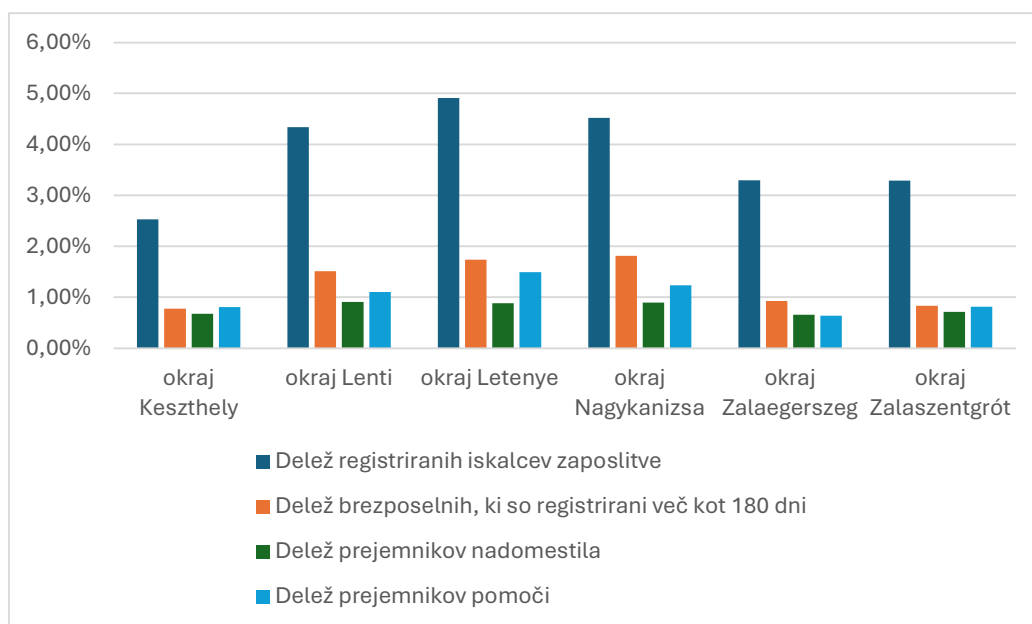

Slika 8: Povprečne bruto plače na ravni okrajev, januar-junij 2025 - Tisoč Ft/oseba/mesec
(Vir: <https://www.ksh.hu/heti-monitor/keresetek.html>)

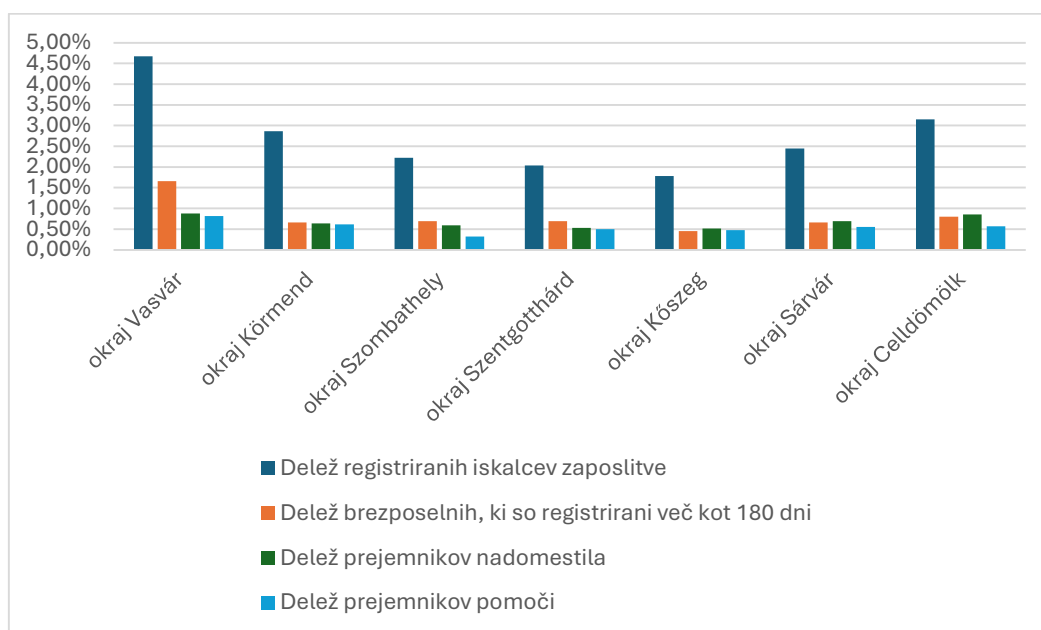
Stopnja registrirane brezposelnosti v letu 2024 znaša 3,5 %. Županija Vas (2,5 %) stoji bolje od povprečja, Zala (3,6 %) slabše. Dolgotrajna brezposelnost in odvisnost od socialne pomoči sta pogostejši v okrajih, kot sta Vasvár in Letenye, kar potrjuje njihovo ranljivost. Delež prejemnikov socialnih podpor je v županiji Zala skoraj dvakrat višji kot v županiji Vas.

Slika 9: Delež gospodinjstev z brezposelnimi člani: (Vir: lastna izdelava na podlagi podatkov Urada za statistiko)

Slika 10: Delež brezposelnih in prejemnikov pomoči v županiji Zala (Vir: lastna izdelava na podlagi podatkov Urada za statistiko)

Slika 11: Delež brezposelnih in prejemnikov pomoči v županiji Vas (Vir: lastna izdelava na podlagi podatkov Urada za statistiko)

Tudi visoko število oseb, vključenih v javna dela, opozarja na ekonomsko ranljivost območij, zlasti v županiji Zala.

Sklep

Energetska revščina v slovensko-madžarskem obmejnem območju izhaja iz prepleta demografskih, socialnih, ekonomskih in prostorskih dejavnikov. Najbolj ogrožene skupine so

starejši, eno- in dvočlanska gospodinjstva, prebivalci zastarelih ter energetske neučinkovitih stanovanj in gospodinjstva z nizkimi ali nestabilnimi dohodki.

Pomanjkanje zanesljivih in enotnih podatkov – zlasti o energetske učinkovitosti stavb in mediani dohodkov – predstavlja glavno oviro za natančno določanje obsega energetske revščine in za pripravo učinkovitih, ciljno usmerjenih ukrepov.

Za oceno energetske revščine je pomembno spremljati gibanje cen energentov ter potrošne navade gospodinjstev. Primerjava teh podatkov pokaže, kolikšen delež dohodka gospodinjstva porabijo za energijo, vendar takšni podatki trenutno niso na voljo niti na ravni okrajev, kar omejuje natančnejše analize.

Leta 2023 je povprečna letna poraba električne energije madžarskih gospodinjstev znašala 2.371 kWh (197 kWh/mesec), povprečna letna poraba zemeljskega plina 827 m³ (69 m³/mesec), gospodinjstva, ki se ogrevajo z drvmi, pa so v letu 2020 porabila približno 5,9 milijona m³ drv, kar pomeni povprečno 9,6 m³ na gospodinjstvo. V županiji Vas je povprečna mesečna poraba elektrike 200,4 kWh in presega državno povprečje, medtem ko je v županiji Zala nižja (146,2 kWh). Poraba plina v županiji Vas (68,0 m³) skoraj dosega državno povprečje, v županiji Zala (58,8 m³) pa je nižja, kar odraža druge ogrevalne prakse in nižje dohodke.

Ocenjena letna poraba drv znaša približno 243.000 m³ v županiji Vas in 249.000 m³ v županiji Zala. Cene energentov v letih 2024–2025 kažejo velike razlike med subvencioniranimi in tržnimi tarifami, zlasti pri zemeljskem plinu, kjer so cene nad pragom porabe tudi do sedemkrat višje. Kljub temu večina gospodinjstev v obeh županijah ostaja znotraj ugodnejših tarif, medtem ko lahko gospodinjstva v večjih ali neučinkovitih stavbah prag subvencioniranih cen hitro presežejo.

Neuradne ocene kažejo, da je na nacionalni ravni energetske revnih približno 10 % gospodinjstev. V županijah Vas in Zala je tveganje višje: v najbolj ogroženih okrajih obeh županij delež presega 20 %. Na ravni županije je delež energetske revnih gospodinjstev ocenjen na približno 10 % v županiji Vas in okoli 12 % v županiji Zala, kar pomeni približno 10.000 gospodinjstev v županiji Vas ter 13.000 v županiji Zala. Energetska revščina je močno povezana s starostjo in stanje stavb, načinom ogrevanja ter nizkimi dohodki; zlasti ranljive so starejše, slabo obnovljene stavbe ter gospodinjstva, ki se ogrevajo z drvmi.

V okviru projekta je bilo izvedeno tudi energetske certificiranje stanovanjskih stavb, predvsem takšnih, zgrajenih pred letom 1990 ali dolgo neobnovljenih.

Pridobljene podatke je mogoče razvrstiti v spodaj navedene kategorije energetske učinkovitosti:⁴

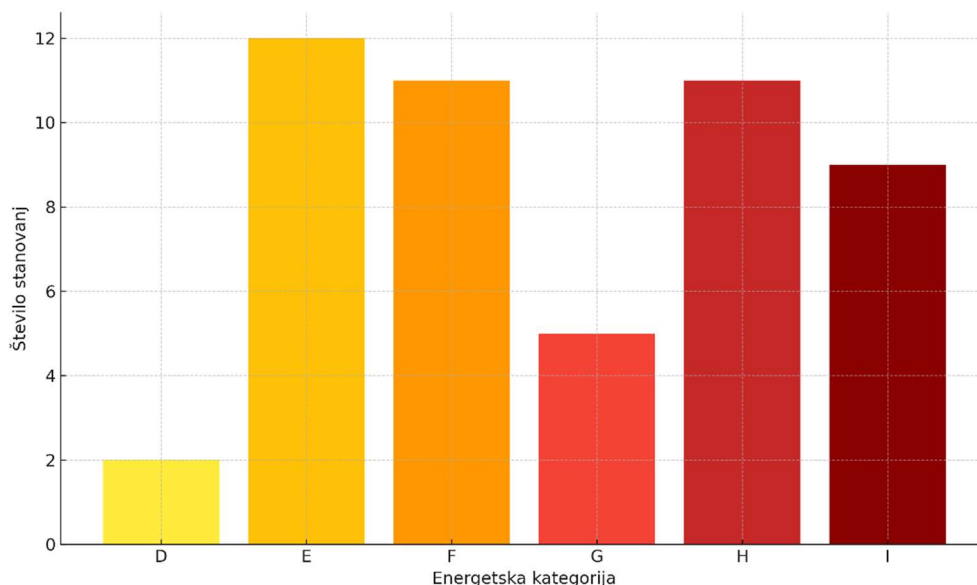
- A+++ – bolj učinkovito kot stavba s skoraj ničelno rabo energije
- A++ – stavba s skoraj ničelno rabo energije
- A+ – stavba, ki izpolnjuje zahteve skoraj nič-energijske ravni
- A – nova stavba, ki ustreza zahtevanemu standardu
- B – sodobna
- C – sodobnemu standardu ustrezno
- D – boljša od povprečja
- E – povprečna
- F – slabša od povprečja

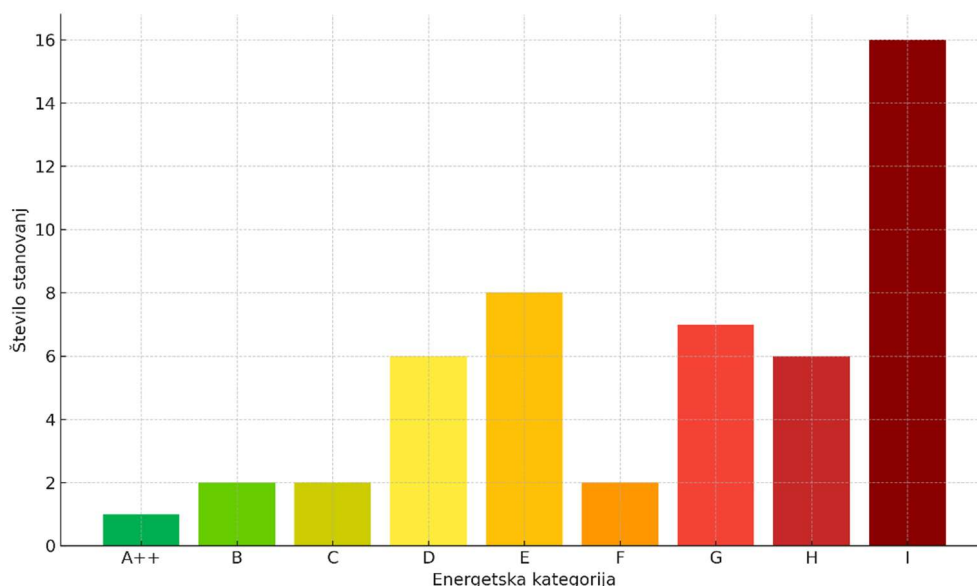
⁴ Vir: <https://bank360.hu/energetikai-tanusitvany>

- G – šibka
- H – slaba
- I – zelo slaba

Rezultati kažejo izjemno slabo energetske stanje stavbnega fonda: v županiji Vas se je 48 od 50 ocenjenih stavb uvrstilo v razrede E–I, v županiji Zala pa 39 od 50. Skupno več kot 90 % pregledanega fonda dosega slabe ali zelo slabe energetske razrede, kar pomeni visoko rabo energije in emisije CO₂.

Slika 12: Energetske kategorije ocenjenih gospodinjstev županije Vas (Vir: lastna izdelava)

Slika 13: Energetske kategorije ocenjenih gospodinjstev v županiji Zala (Vir: lastna izdelava)

Ugotovitve jasno kažejo, da sta v obeh županijah potrebni celovita energetska prenova in ciljno usmerjena podpora gospodinjstvom, saj bi izboljšave lahko pomembno zmanjšale stroške energije, omejile energetske revščine ter prispevale k doseganju podnebnih ciljev.

4. Nabor ukrepov za odpravo in preprečevanje energetske revščine na čezmejnem območju SI-HU

ENERGETSKA REVŠČINA

Številka: 1	
Naziv ukrepa	Nepovratne finančne spodbude za zmanjševanje energetske revščine
Raven ukrepa	Nacionalna
Kratek opis ukrepa	Predmet ukrepa je zbiranje predlogov za nepovratne finančne spodbude za energetske revne gospodinjstva za naložbe v ukrepe za povečanje energetske učinkovitosti zgradb in rabo obnovljivih virov energije v eno- ali dvostanovanjskih hišah ali večstanovanjskih objektih. Namen ukrepa je zmanjšati energetske revščine v energetske revnih gospodinjstvih.
Učinek in obdobje izvajanja	Vlagatelj lahko vloži vlogo za pridobitev spodbude v skladu s pogoji objave. Cilji ukrepa so: • povečanje energetske učinkovitosti zgradb, • povečanje rabe obnovljivih virov energije, • izboljšanje življenjskih pogojev, zdravstvenega stanja in družbenega položaja vseh članov gospodinjstva, • prispevanje k zmanjšanju onesnaženosti zraka in posledično k izboljšanju kakovosti okoljskega zraka, • dvig osveščenosti državljanov o pomenu ukrepov za energetske učinkovitost in uporabi obnovljivih virov energije.
Ocenjena vrednost in financiranje	Višina nepovratne finančne spodbude znaša za ukrep lahko znaša 100 % upravičenih stroškov projekta vlagatelja. Zgornja meja upravičenih stroškov nad , 18.000,00 EUR z DDV.

Številka: 2	
Naziv ukrepa	Prenova stanovanj v smislu energetske učinkovitosti
Raven ukrepa	Nacionalna
Kratek opis ukrepa	Izboljšanje energetske učinkovitosti: glavni cilj ukrepa je zmanjšanje porabe energije v stanovanjskih objektih, s čimer se prispeva k trajnostnemu razvoju in energetski neodvisnosti. Okolje: naložbe v energetske učinkovitost zmanjšajo emisije toplogrednih plinov, kar podpira okoljevarstvene cilje. Gospodarsko okrevanje: ukrep spodbuja gradbeno storitve in ustvarja delovna mesta v sektorju prenove.

	<i>Kot rezultat energetske prenove je zahtevano vsaj 30-% znižanje v porabi primarne energije na stanovanjsko zgradbo v primerjavi s stanjem pred prenovo (izhodiščnim stanjem).</i>
Učinek in obdobje izvajanja	<i>Obdobje izvajanja je eno leto od odobritve do zaključka</i> <i>Učinek 30% znižanje v porabi primarne energije na stavbo.</i>
Ocenjena vrednost in financiranje	<i>Nepovratna podpora– 7.5000,00 EUR in brezobrestno posojilo 7.5000,00 EUR za gospodinjstvo za izboljšave energetske učinkovitosti, kot so izolacija, zamenjava oken in vrat ter posodobitve ogrevalnih sistemov.</i> <i>Prosilci lahko zaprosijo za financiranje:</i> - <i>celotne toplotne izolacije zunanjih elementov stavbe, izolacijo strešne plošče;</i> - <i>zamenjavo struktur ovoja stavbe, kot so okna in vrata, izboljšav za energetske učinkovitost;</i> - <i>modernizacije sistemov tople sanitarne vode;</i> - <i>modernizacije ogrevanja (toplotna črpalka zrak/voda, sekundarni toplotni izmenjevalnik, avtomatsko centralno in lokalno krmiljenje).</i>

Številka: 3	
Naziv ukrepa	Brezplačno svetovanje na domu
Raven ukrepa	Nacionalna
Kratek opis ukrepa	<i>Vzpostavitev eko-svetovalne mreže kot nacionalna mreža za energetske svetovanje. Deluje kot most med državljani in nacionalnimi razpisi ter ljudem olajša sodelovanje v prehodu v nizkoogljično, energetske učinkovito družbo. Ne zagotavlja samo svetovanja, temveč z usmerja ljudi proti resničnim, financiranim izboljšavam tudi pomaga pri izvedbi zelenega energetskega prehoda.</i> <i>Svetovanje je odprto vsem zainteresiranim posameznikom, pravnim osebam in osebam javnega sektorja. Državlani, ki prejema (izredno) denarno socialno pomoč in/ali nadomestilo za varstvo, se lahko naročijo na brezplačen obisk doma, ki ga izvedeta energetske svetovalec in socialni delavec.</i>
Učinek in obdobje izvajanja	<i>Zagotovljeno je trajno izvajanje;</i> <i>Cilji svetovanja so:</i> - <i>nudenje brezplačnega energetskega svetovanja,</i> - <i>spodbujanje energetske prenove,</i> - <i>podpiranje nacionalnih podnebnih ciljev in Evropske unije,</i> - <i>dviganje javne osveščenosti,</i> - <i>nudenje pomoči pri vlogah za subvencije/razpise,</i> - <i>spremljanje učinka ekoloških ukrepov.</i>
Ocenjena vrednost in financiranje	<i>Ključni viri financiranja:</i> - <i>Eko Sklad (Po poslovnem načrtu Eko sklada naj bi bilo za svetovalce ENSVET predvidenih do 1 milijon EUR),</i> - <i>Državni proračun (državna strategija učinkovite rabe energije in energetske prenove),</i> - <i>Sredstva iz "prispevka energetske učinkovitosti" (Zakon o energiji, itd.)</i> - <i>EU projekti (npr. LIFE Renov-AID, itd.)</i> - <i>Sredstva za energetske revščine (Akcijskem načrtu za zmanjševanje energetske revščine)</i>

Številka: 4	
Naziv ukrepa	Čezmejni svetovalni mehanizem Rdečega križa
Raven ukrepa	Lokalno / čezmejno
Kratek opis ukrepa	Vključitev Rdečega križa Slovenije in Madžarske v energetska svetovalna mreža: usposobljeni prostovoljci in strokovnjaki pomagajo gospodinjstvom, ki so socialno ranljiva, pri prijavi na podporne sheme, svetujejo pri varčnem ogrevanju, distribuciji pomoči (kurivo, grelniki).
Učinek in obdobje izvajanja	Neposredno: več ranljivih gospodinjstev se vključi v pomoč; Srednjeročno: povečana socialna vključenost, zmanjšanje energetske stiske.
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocena: 250.000–300.000 € za usposabljanje in operativne stroške, plus logistika; Financiranje: Interreg, nacionalni socialni skladi, donacije, lokalne organizacije Rdečega križa.

Številka: 5	
Naziv ukrepa	Program ozaveščanja in usposabljanja
Raven ukrepa	Lokalno / čezmejno
Kratek opis ukrepa	Izobraževanja in kampanje (delavnice, brošure, spletne vsebine) za ranljiva gospodinjstva na temo energetske učinkovitosti, varčevanja z energijo in dostopa do podpornih shem. Vključitev lokalnih partnerjev: lokalne energetske agencije, Rdeči križ, socialne službe.
Učinek in obdobje izvajanja	Srednjeročno (3-4 leta): dvig kompetenc gospodinjstev, bolj ciljano in učinkovito porabo energije, več prijav na pomoč; Dolgoročno: trajna sprememba navad, zmanjšanje energetske porabe.
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocena: prb. 200.000 €; Financiranje: Interreg (tematski projekt), nacionalna sredstva (ministrstva, socialni skladi), lokalne organizacije (LEA, NGO).

Številka: 6	
Naziv ukrepa	Programa energetske diagnostike
Raven ukrepa	Lokalno / čezmejno
Kratek opis ukrepa	Vzpostavitev programa energetske diagnostike, ki vključuje obisk svetovalca pri ranljivem gospodinjstvu, merjenje porabe energije, identifikacijo izgub (toplotna izolacija, ogrevalni sistemi, električni aparati), predlog konkretnih ukrepov za zmanjšanje stroškov energije. Pregledi so prilagojeni lokalnim klimatskim in gradbenim razmeram (Pomurje, Podravje, Zala, Vas).
Učinek in obdobje izvajanja	Srednjeročno (2–4 leta) neposreden učinek: zmanjšanje porabe energije, nižji stroški za gospodinjstva, boljša kakovost bivanja; Dolgoročno: gospodinjstva lažje dostopajo do subvencij za prenovo, trajno zmanjšanje energetske revščine.
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocena: 200 € na gospodinjstvo za en pregled, skupaj za regijo: 500.000–800.000 €; Financiranje: Interreg SI-HU, nacionalni programi (npr. Eko sklad v Sloveniji), lokalne občine, partnerstvo z LEA in Rdečim križem.

Številka: 7	
Naziv ukrepa	Standardizirani protokoli energetske pregledov ranljivih gospodinjstev na čezmejnem območju SI–HU
Raven ukrepa	Regionalno / čezmejno, v sodelovanju z občinami in energetske svetovalnimi mrežami (ENSVET, LEA, Rdeči križ)
Kratek opis ukrepa	Ukrep uvaja enotne metodologije in protokole za izvajanje energetskih pregledov pri ranljivih gospodinjstvih. Cilj je, da so podatki primerljivi med Slovenijo (Pomurje, Podravje) in Madžarsko (županiji Zala in Vas). Protokol vključuje: • osnovno zbiranje podatkov o porabi energije, stavbni ovojnice, ogrevalnih sistemih in električnih napravah, • identifikacijo ključnih točk energetskih izgub, • predloge za ukrepe energetske učinkovitosti in obnovljivih virov, • standardizirane obrazce in digitalno bazo za spremljanje rezultatov.
Učinek in obdobje izvajanja	Srednjeročno (3–4 leta): • neposredni učinek: boljši pregled nad porabo energije in stanjem stavb v ranljivih gospodinjstvih • izboljšana usmeritev podpornih ukrepov (subvencije, energetska prenova) • dolgoročno: zmanjšanje stroškov energije in trajno zmanjšanje energetske revščine • olajšano načrtovanje čezmejnih projektov in primerljivost podatkov med državama
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocenjena vrednost: 300.000–400.000 € za razvoj protokolov, digitalne platforme in usposabljanje svetovalcev; Financiranje: Interreg SI–HU (ESRR), nacionalna sredstva (ministrstva za energijo in socialo), lokalne občine, partnerske agencije (LEA, ENSVET, Rdeči križ). Možno dopolniti z EU projektnimi sredstvi (LIFE, Horizon Europe) za pilotne projekte.

Številka: 8	
Naziv ukrepa	Digitalna platforma za spremljanje energetske revščine SI–HU
Raven ukrepa	Regionalno / čezmejno, v sodelovanju z občinami in energetske svetovalnimi mrežami (ENSVET, LEA, Rdeči križ)
Kratek opis ukrepa	Razvoj in vzpostavitev digitalne platforme, kjer se zbirajo podatki iz čezmejnih energetskih pregledov ranljivih gospodinjstev. Platforma omogoča: • centralno zbiranje podatkov o porabi energije, stavbah, ogrevalnih sistemih in električnih napravah, • spremljanje izvajanja ukrepov in učinkov prenov ali subvencij, • analizo podatkov za odločevalce in projektne partnerje, • vizualizacijo statistike in geografsko kartiranje območij z visoko energetske revščino.
Učinek in obdobje izvajanja	Srednjeročno (3–5 leta): • izboljšano spremljanje stanja energetske revščine • podpora pri odločanju in prioritizaciji ukrepov • olajšano načrtovanje čezmejnih pilotnih projektov • dolgoročno: trajno zmanjšanje energetske revščine in bolj učinkovita poraba sredstev
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocenjena vrednost: 300.000–400.000 € za razvoj platforme + 50.000–70.000 €/leto za vzdrževanje in nadgradnje;

	<i>Financiranje: Interreg SI–HU (ESRR), nacionalni prispevki (ministrstva za energijo in socialo), partnerske organizacije (LEA, ENSVET, Rdeči križ), morebitni EU projekti (LIFE, Horizon Europe).</i>

Številka: 9	
Naziv ukrepa	Mobilne energetske ekipe za teren (SI–HU Energy Outreach Teams)
Raven ukrepa	Lokalno / čezmejno
Kratek opis ukrepa	Vzpostavitev mobilnih ekip (sestavljene iz energetskih svetovalcev, socialnih delavcev, LEA in Rdečega križa), ki obiskujejo energetska gospodinjstva, izvajajo hitre energetske preglede, delijo nizkocenovne pripomočke za namen doseganja hitrih prihrankov energentov ter zagotavljajo osveščanje.
Učinek in obdobje izvajanja	Srednjeročno (3–4 leta): • 2.000 pregledanih gospodinjstev • zmanjšanje stroškov energije v povprečju za 10–15 % • takojšnja pomoč gospodinjstvom, ki ne morejo obiskati svetovalnih pisarn
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocenjena vrednost: 500.000 €; <i>Financiranje: Interreg SI–HU, občine, Rdeči križ, Eko sklad (SI), madžarski socialni programi</i>

Številka: 10	
Naziv ukrepa	Izobraževanje lokalnih obrtnikov za energetske sanacije
Raven ukrepa	Lokalno / čezmejno
Kratek opis ukrepa	Program usposabljanja za monterje, inštalaterje, dimnikarje, električarje in izvajalce prenove, da pridobijo znanja o: • prepoznavanju ranljivih gospodinjstev, • pravilni vgradnji energetske učinkovitih rešitev, • minimalnih standardih kakovosti, • čezmejnih tehničnih smernicah (SI–HU).
Učinek in obdobje izvajanja	Kratkoročno (12–18 mesecev): • bolj kakovostne prenove • nižji stroški napak in popravil • lokalna delovna mesta
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocenjena vrednost: 200.000–300.000 € <i>Financiranje: Interreg, zbornice, lokalne razvojne agencije</i>

Številka: 11	
Naziv ukrepa	Energetski paketi za gospodinjstva z nizkimi prihodki
Raven ukrepa	Lokalno / čezmejno
Kratek opis ukrepa	Distribucija t. i. “energy saving kits” z naslednjimi elementi: • LED sijalke • varčni tuši • števci porabe elektrike • tesnila za okna/vrata • osnovni izolacijski materiali • detektorji CO <i>Komplete razdeljujejo Rdeči križ, občine in energetski svetovalci.</i>

Učinek in obdobje izvajanja	Kratkoročno (12–18 mesecev): • 5–10 % prihranka energije takoj • zmanjšanje nevarnosti zastrupitev z ogljikovim monoksidom
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocenjena vrednost: 150.000–300.000 € Financiranje: Interreg, občine, donatorji, podjetja (CSR)

Številka: 12	
Naziv ukrepa	Skupnostne energetske rešitve (Community Solar for Vulnerable Households)
Raven ukrepa	Lokalno / čezmejno
Kratek opis ukrepa	Vzpostavitev skupnostnih sončnih elektrarn, kjer ranljiva gospodinjstva sodelujejo kot "energetski člani" in prejema del proizvedene energije kot storitev ali kot zmanjšanje računov.
Učinek in obdobje izvajanja	Srednjeročno (4-5 let): • dolgoročne nižje položnice (15–30 %) • možnost širitve na več občin • stabilna oskrba med energetske krize
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocenjena vrednost: 1–3.000.000 € Financiranje: Interreg, ESRR, občine, zadrage, zasebni investitorji

Številka: 13	
Naziv ukrepa	Čezmejni center znanja za energetske revščine (SI–HU Energy Poverty Hub)
Raven ukrepa	Nacionalno / čezmejno
Kratek opis ukrepa	Vzpostavitev centra, ki združuje: • strokovnjake za stavbe, energijo, socialno delo, digitalne podatke • analize občutljivosti regije na energetske krize • izobraževanja za občinske uradnike, socialne delavce in inštalaterje • bazo dobrih praks za SI in HU
Učinek in obdobje izvajanja	Srednjeročno (4-5 let): • dolgoročne nižje položnice (15–30 %) • možnost širitve na več občin • stabilna oskrba med energetske krize
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocenjena vrednost: 800.000–1.2 mio € Financiranje: Interreg, Horizon Europe, ministerstva, regijske agencije

Številka: 14	
Naziv ukrepa	Čezmejni lokalni energetski koncept SI-HU (Cross-border Local Energy Plan)
Raven ukrepa	Lokalno + regionalno / čezmejno
Kratek opis ukrepa	Priprava usklajenega energetskega koncepta za občine v Pomurju, Podravju ter županijah Zala in Vas. Koncept združuje: analizo rabe energije, energetskega infrastrukture, stavbni fond, ranljiva gospodinjstva, obnovljive vire, možnosti skupnih investicij, čezmejna omrežja in scenarije razvoja. Omogoča usklajeno načrtovanje, investiranje in izvajanje ukrepov za energetske učinkovitost in odpravo energetske revščine. Glavni deležniki: Občine, LEA Pomurje/Podravje, madžarske LEA, ENSVET, Rdeči križ, socialne službe, univerze, energetski distributerji, itd. Merila uspešnosti:

	• število občin, ki sprejmejo koncept • uvedba enotnih energetskega podatkovnih formatov SI–HU • identificirani čezmejni investicijski projekti • uporaba koncepta v strateškem odločanju
Učinek in obdobje izvajanja	Srednjeročno (2-3 let): • prvi celovit čezmejni energetski koncept na ravni regij • identificirani potenciali za skupne investicije • boljše načrtovanje za ranljiva območja Dolgoročno: optimalno usmerjanje občinskih investicij, boljši strateški pregledi, enotna metodologija
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocenjena vrednost: 350.000–500.000 € Financiranje: Interreg SI–HU, nacionalna sredstva, občine, energetske agencije (LEA), Eko sklad (SI), madžarski regionalni razvojni skladi

Številka: 15

Naziv ukrepa	Čezmejni akcijski načrt za trajnostno energijo in podnebne spremembe SI–HU (Cross-border SECAP)
Raven ukrepa	Lokalno + regionalno / čezmejno
Kratek opis ukrepa	Priprava skupnega akcijskega načrta za zmanjšanje emisij, prilagajanje na podnebne spremembe in reševanje energetske revščine. Koncept povezuje občine, ki so ali še bodo podpisnice Konvencije županov (Covenant of Mayors). Vključuje: • analizo tveganj (heatwaves, poplave, energijska kriza) • ukrepe za ranljiva gospodinjstva • čezmejno upravljanje energetskega sistema • skupne pilotne projekte (npr. sončne skupnosti, mobilne enote za pomoč) • GIS podnebni atlas ranljivih območij Glavni deležniki: Občine, regijske agencije, energetski svetovalci, okoljske organizacije, socialne organizacije, univerze, operaterji omrežij, itd. Merila uspešnosti: • sprejet čezmejni SECAP • število predlaganih/začetih pilotov • zmanjšanje ranljivosti (kazalniki SECAP) • integracija rezultatov v občinske proračune in investicije
Učinek in obdobje izvajanja	Kratkoročno (1–2 leti): vzpostavitev prvega čezmejnega SECAP-a Srednjeročno (3–5 let): integrirani projekti OVE, energetske prenov, skupnostni ukrepi Dolgoročno: boljše pripravljenost na podnebne ekstreme, zmanjšanje energetske revščine
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocenjena vrednost: 450.000–700.000 € Financiranje: Interreg SI–HU (ESRR), LIFE Clean Energy Transition, Horizon Europe, občine, državna sredstva

Številka: 16

Naziv ukrepa	Čezmejna podnebna strategija za čezmejno območje Slovenija–Madžarska
Raven ukrepa	Lokalno + regionalno / čezmejno z vključitvijo občin, regij, razvojnih agencij ter nacionalnih okoljskih organov obeh držav.

Kratek opis ukrepa	<i>Ukrepa predvideva pripravo celovitega strateškega dokumenta, ki usklajuje podnebne cilje, ukrepe in investicije v obmejnem prostoru SI–HU. Strategija temelji na pristopu, ki ga uporabljajo madžarska mesta, in vključuje:</i> <i>• skupno analizo čezmejnih emisij, ranljivosti, klimatskih tveganj (vročina, poplave, suše),</i> <i>• oblikovanje ciljev zmanjševanja emisij, prilagajanja na podnebne spremembe in trajnostne mobilnosti,</i> <i>• usklajene ukrepe na področju energije, prometa, rabe tal, biodiverzitete, odpadkov ter vode,</i> <i>• vzpostavitev čezmejne podatkovne baze (GIS, kazalniki, scenariji emisij),</i> <i>• oblikovanje akcijskega načrta s konkretiziranimi investicijami, časovnicami in odgovornimi izvajalci,</i> <i>• vključevanje prebivalcev, nevladnih organizacij, podjetij in institucij preko javnih razprav, delavnic in skupnih forumov,</i> <i>• uskladitev strategije s českimi podnebnimi načrti madžarskih mest ter slovenskimi strategijami na ravni regij in občin.</i> <i>Strategija lahko postane temelj za prihodnje čezmejne projekte in investicije s področja zelene mobilnosti, energetske učinkovitosti in prilagajanja na podnebne spremembe.</i>
Učinek in obdobje izvajanja	<i>Obdobje izvajanja:</i> <i>• Priprava strategije: 18–24 mesecev,</i> <i>• Akcijska faza izvajanja: 5–10 let,</i> <i>• Redne posodobitve: na 3–5 let (v skladu z madžarskimi in slovenskimi okoljskimi politikami).</i> <i>Učinki:</i> <i>• bolj usklajeno načrtovanje okoljskih in mobilnostnih ukrepov med SI–HU,</i> <i>• zmanjšanje podnebnih tveganj in učinkov ekstremnih vremenskih pojavov na prebivalce,</i> <i>• povečanje energetske učinkovitosti javnih objektov in gospodinjstev,</i> <i>• več investicijskih priložnosti prek EU mehanizmov,</i> <i>• okrepitev sodelovanja med občinami, javnimi ustanovami in razvojnimi agencijami,</i> <i>• podlaga za razvoj nizkoogljičnih čezmejnih mobilnostnih rešitev.</i>
Ocenjena vrednost in financiranje	<i>Ocenjena vrednost:</i> <i>• Priprava strategije: 250.000–400.000 EUR (analize, strokovne podlage, koordinacija, GIS, participacija)</i> <i>• Vzpostavitev podatkovnih sistemov in orodij: 100.000–180.000 EUR</i> <i>• Redne posodobitve strategije: 40.000–70.000 EUR na 3–5 let</i> <i>Možni viri financiranja:</i> <i>• Interreg SI–HU</i> <i>• Kohezijski sklad (podnebna trajnost, odpornost na podnebne spremembe)</i> <i>• ESRR / ERDF sredstva za regionalni razvoj</i> <i>• Nacionalna sredstva okoljskih in podnebnih programov</i> <i>• Prispevki občin in regijskih razvojnih agencij</i> <i>• EU misije (npr. Mission Adaptation to Climate Change) in LIFE program</i>

Številka: 17

Naziv ukrepa

Čezmejni program zaščite pred vročinskimi valovi (Heatwave Resilience Program)

Raven ukrepa

Lokalno + regionalno / čezmejno

Kratek opis ukrepa	<i>Ukrepi za ranljiva gospodinjstva in starejše:</i> – brezplačni ventilatorji, senčila, reflektivni materiali, – točke hlajenja (cooling shelters), – spremljanje tveganja preko digitalne platforme.
Učinek in obdobje izvajanja	Kratkoročno (1–2 leti): Preprečevanje zdravstvenih posledic, dvig odpornosti, zmanjšanje potrebe po klimatskih napravah.
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocenjena vrednost: 300.000–500.000 € Financiranje: Interreg, zdravstveni programi, občine.

Številka: 18	
Naziv ukrepa	Skupni čezmejni sistem zgodnjega opozarjanja (Early Energy Warning System)
Raven ukrepa	Regionalno / čezmejno
Kratek opis ukrepa	Vzpostavitev sistema, ki na podlagi digitalne platforme in socialnih služb prepoznava gospodinjstva: – pri tveganju odklopa, – z nenadnimi skoki porabe, – v času izrednih razmer (mrzli val, druginja energentov). Sistem povezuje SI in HU socialne službe, energetske agencije, Rdeči križ.
Učinek in obdobje izvajanja	Zgodnje ukrepanje → manj odklopov → manj humanitarnih intervencij.
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocenjena vrednost: 250.000–350.000 € Financiranje: Interreg, EU civil protection, socialni programi.

MOBILNOSTNA REVŠČINA

Številka: 19	
Naziv ukrepa	Visoke subvencije za e-vozila
Raven ukrepa	Nacionalna
Kratek opis ukrepa	V pripravi ukrep za »visoke« subvencije za e-vozila (tudi do 90%) iz SCF (Social Climate Fund). Upravičenci mobilnostno revne FO (nimajo JPP, nizki dohodki, ...), občine in organizacije za prevoz invalidov. Nova zakonodaja določa pot do ničelnih izpustov CO ₂ za nove osebne avtomobile in lahka gospodarska vozila do leta 2035. Vmesni cilji zmanjšanja izpustov za leto 2030 so določeni na 55 % za osebne avtomobile in 50 % za dostavna vozila. Avtomobili in kombiji proizvedejo 15 odstotkov izpustov CO ₂ v EU. EU parlament je podprl predlog Komisije, da naj avtomobili in kombiji do leta 2035 ne povzročajo izpustov. Vmesni cilj do leta 2030 je zmanjšanje izpustov avtomobilov za 55 odstotkov in kombijev za 50 odstotkov.
Učinek in obdobje izvajanja	Začetek izvajanja – druga polovica leta 2026 (po potrditvi VRS in EK). Prihranjen CO ₂ v sektorju prometa na račun spremembe prevoznega sredstva - prihranjenega goriva, ki ga porabi avtomobil.
Ocenjena vrednost in financiranje	70 – 85 % upravičenih sredstev

Številka: 20	
Naziv ukrepa	Vzpostavitev čezmejne storitve prilagojenih prevozov »od vrat do vrat« za ranljive skupine na območju SI–HU
Raven ukrepa	Lokalna + regionalna / čezmejna, z usklajevanjem med občinami in regijami na obeh straneh meje ter podporo nacionalnih ministrstev.
Kratek opis ukrepa	Ukrepa predvideva vzpostavitev skupnega čezmejnega sistema prilagojenih prevozov za osebe, ki ne morejo uporabljati javnega potniškega prometa zaradi zdravstvenih, starostnih ali socialnih omejitev. Vključuje: • skupno upravljano floto prilagojenih kombijev z rampami in dvigali; • centralizirano čezmejno rezervacijsko platformo v slovenskem in madžarskem jeziku; • usposabljanje voznikov za delo z ranljivimi skupinami; • možnost prevoza na zdravstvene obiske, javne ustanove, delovna mesta in čezmejne storitve; • pilotno testiranje povezav med ključnimi središči (npr. Lendava–Monošter, Murska Sobota–Zalalövö). Ukrepa je zasnovan tako, da dopolnjuje obstoječe linijske prevoze in izboljšuje osnovno mobilnost tam, kjer JPP ni dostopen ali ne deluje pogosto.
Učinek in obdobje izvajanja	Obdobje izvajanja: • Pilot: 2 leti (vzpostavitev sistema, nabava vozil, testiranje čezmejnih koridorjev) • Polna implementacija: po 3.–5. letu, z dolgoročnim partnerstvom občin in regij. Učinki: • zmanjšanje prometne izključenosti starejših, invalidov, revnejših gospodinjstev in oseb brez lastnega prevoza; • izboljšanje dostopa do zdravstvenih, socialnih in zaposlitvenih storitev; • krepitev čezmejne povezanosti in socialne kohezije; • zmanjšanje odvisnosti od neformalnih ali dragih prevozov (npr. taksiji).
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocenjena vrednost: • Pilotna faza: 700.000–1.000.000 EUR (nakup ali najem vozil, platforma, usposabljanje, operativni stroški); • Polna faza: 300.000–500.000 EUR letno (vzdrževanje, plače voznikov, nadgradnje sistema) Možni viri financiranja: • Programi Interreg SI–HU (čezmejno sodelovanje) • Občinski proračuni partnerskih občin • Nacionalni skladi za socialno in trajnostno mobilnost • Sponzorstva in partnerstva z lokalnimi organizacijami • Morebitni manjši uporabniški prispevki za pokritje dela stroškov

Številka: 21	
Naziv ukrepa	Mobilnostno / prevozno svetovanje
Raven ukrepa	Lokalna + regionalna z medinstitucionalnim povezovanjem in podporo nacionalnih organov
Kratek opis ukrepa	Vzpostavitev čezmejnih mobilnostnih svetovalnih točk za ranljive skupine na območju SI–HU - vzpostavijo se fizične in digitalne svetovalne točke, ki prebivalcem pomagajo izbrati najustreznejši način mobilnosti glede na njihove potrebe, socialni položaj in zdravstvene omejitve.

	Svetovanje vključuje: • pomoč pri načrtovanju poti z JPP, prilagojenimi prevozi ali kombiniranimi oblikami mobilnosti, • individualno podporo starejšim, osebam z oviranostmi in socialno ogroženim, • informiranje o pravicah, subvencijah in voznih redih, • spremljanje oseb v procesu mobilnostne rehabilitacije (npr. ponovno vključevanje v JPP), • sodelovanje z občinami, ponudniki prevozov in socialnimi službami na obeh straneh meje.
Učinek in obdobje izvajanja	Obdobje izvajanja: • Vzpostavitev: 1 leto, • Stalno izvajanje: 3+ let, kot dolgoročna podpora storitev. Učinki: • boljša informiranost prebivalcev o dostopnih in cenovno ugodnih možnostih prevoza, • zmanjšanje prometne odvisnosti od avtomobilov, • večja vključitev ranljivih skupin v družbo in trg dela, • manjša poraba za neučinkovite oblike prevoza.
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocenjena vrednost: • Prvo leto: 150.000–250.000 EUR (prostori, kadri, informacijski materiali, digitalna platforma) • Nadaljnje izvajanje: 80.000–120.000 EUR letno Možni viri financiranja: • Interreg SI–HU • Občine in centri za socialno delo • Nacionalni programi trajnostne mobilnosti • Donacije podjetij iz javnega prevoza ali telekomunikacij

Številka: 22	
Naziv ukrepa	Spodbujanje lokalnega sopotništva – povezana lokalna skupnost
Raven ukrepa	Lokalno z razširitvijo na čezmejno raven skozi usklajeno upravljanje
Kratek opis ukrepa	Vzpostavitev čezmejne platforme lokalnega sopotništva za povezane skupnosti na območju SI–HU - ukrepa uvaža strukturirano, varno in organizirano sopotništvo med prebivalci redko poseljenih in odmaknjenih območij. Sistem temelji na: • mobilni aplikaciji in telefonski podpori za osebe brez pametnih telefonov, • preverjenih prostovoljnih voznikov ter nagrajevanju z dobroimetjem ali lokalnimi ugodnostmi, • koordinaciji sopotniških povezav do zdravstvenih storitev, trgovin, upravnih središč ali čezmejnih storitev, • spodbujanju solidarnosti in medgeneracijske pomoči v lokalni skupnosti. Model zmanjšuje stroške prevoza, povečuje socialno povezanost in ponuja fleksibilno rešitev tam, kjer JPP ni mogoč.
Učinek in obdobje izvajanja	Obdobje izvajanja: • Pilot: 1–2 leti, • Polna implementacija: po 3. letu, z razširitvijo v celotno čezmejno območje. Učinki: • zmanjšanje prometne revščine zaradi visokih stroškov individualnega prevoza,

	- povečana mobilnost oseb brez lastnega vozila, - večja socialna vključenost in krepitev medsebojne pomoči, - zmanjšanje emisij zaradi deljenega prevoza.
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocenjena vrednost: - Pilotna faza: 250.000–400.000 EUR (aplikacija, promocija, usposabljanje, koordinacija) - Redno izvajanje: 100.000–150.000 EUR letno Možni viri financiranja: - Interreg SI–HU - Občine in regionalne razvojne agencije - Nacionalni skladi za trajnostno mobilnost - Partnerstva z lokalnimi podjetji - Delno pokritje s simboličnimi prispevki uporabnikov

Številka: 23	
Naziv ukrepa	Izboljšanje prostorsko-časovne dostopnosti JPP
Raven ukrepa	Regionalno–lokalna raven z usklajevanjem prevoznih organizacij ter podporo pristojnih ministrstev
Kratek opis ukrepa	Optimizacija in razširitev čezmejnih linij JPP za izboljšanje dostopnosti na območju SI–HU - ukrep uvaža celovit pristop k izboljšanju razpoložljivosti in pogostosti javnega potniškega prometa v podeželskih, obmejnih in prometno podhranjenih območjih na relaciji Slovenija–Madžarska. Vključuje: - vzpostavitev ali podaljšanje avtobusnih linij do obmejnih naselij in ključnih čezmejnih točk, - uskladitev voznih redov z delovnim časom šol, zdravstvenih ustanov in delodajalcev, - uvredbo mikroprilagodljivih prevozov (flex JPP, »na zahtevo«) tam, kjer klasične linije niso smiselne, - izboljšanje infrastrukture: nadstrešnice, informacijske table, varne peš povezave do postajališč, - skupni čezmejni načrtovalec voženj z ažurnimi podatki v obeh jezikih, - uvajanje manjših avtobusov ali minibusev za bolj ekonomično pokritost redko poseljenih območij. Ukrep zmanjšuje geografske in časovne ovire, ki so ključni vzroki prometne revščine.
Učinek in obdobje izvajanja	Obdobje izvajanja: - Faza načrtovanja: 1 leto, - Pilotna izvedba novih ali optimiziranih linij: 2 leti, - Dolgoročno izvajanje: 5+ let, z občasnimi posodobitvami glede na povpraševanje. Učinki: - izboljšana dostopnost do šol, zdravstva, delovnih mest in storitev na obeh straneh meje, - zmanjšanje odvisnosti od osebnih vozil, kar znižuje stroške mobilnosti, - večja socialna vključenost in mobilnost ranljivih skupin, - zmanjšanje emisij in prometnega pritiska v občinah, - boljša integracija obmejnih območij v regionalne tokove.
Ocenjena vrednost in financiranje	Ocenjena vrednost: Načrtovanje in analiza: 80.000–150.000 EUR

	• <i>Pilotne nove linije / izboljšave: 300.000–600.000 EUR letno (odvisno od števila linij, frekvenca in vrste vozil)</i> • <i>Infrastrukture (postajališča, digitalni prikazovalniki): 200.000–350.000 EUR</i> <i>Možni viri financiranja:</i> • <i>Interreg SI–HU</i> • <i>Nacionalni skladi za razvoj mobilnosti in javni potniški promet</i> • <i>Občinski proračuni</i> • <i>Evropska kohezijska sredstva (ERDF, ESRR)</i> • <i>Javna podjetja in koncesionarji JPP skozi pogodbe o javnih storitvah</i>

5. Ključni akterji in nosilci ukrepov

Ključni akterji v čezmejnem območju SI-HU predstavljajo obsežno mrežo institucij, ki lahko skupaj omogočajo učinkovito prepoznavanje energetske ranljivih gospodinjstev. Sodelovanje z njimi je temelj za izvajanje energetskih pregledov, ciljno usmerjeno pomoč in oblikovanje ukrepov, ki bodo zmanjšali energetske revščine ter izboljšali bivanjske razmere prebivalcev obeh regij.

Nacionalni akterji

Slovenija

- **Eko sklad** – glavni izvajalec subvencij, kreditov in energetskega svetovanja
- **Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo** – oblikovanje politik, zakonodaja, koordinacija programov
- **Ministrstvo za solidarno prihodnost** – povezava s socialno politiko
- **Inšpektorat za energijo** – nadzor nad učinkovito rabo energije

Madžarska

- **Ministrstvo za energijo (Energiaügyi Minisztérium)** – strategije in nacionalni programi
- **Ministrstvo za notranje zadeve** – upravni okvir socialnih prejemkov, socialna pomoč
- **Ministrstvo za gradbeništvo in promet** – energetske stanje stanovanjskih stavb, predpisi o prenovi, energetske vidiki urbanega/naselitvenega razvoja
- **Ministrstvo za javno upravo in prostorski razvoj** – regionalna konvergenca, razvoj prikrajšanih in nerazvitih regij
- **Narodna energetska agencija (MEKH – Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal)** – regulacija in nadzor
- **Nacionalni programi za zmanjšanje energetske revščine** (npr. socialni tarife, subvencije za prenove)

Regionalni in lokalni akterji

- **Občine, svet regionalnih regij in razvojnih regij na SI strani, županijske samouprave na HU strani v čezmejnem območju** – ključni nosilci lokalnih energetske prenov, identifikacija ranljivih gospodinjstev, priprava projektov in koordinacija
- **Regijske razvojne agencije** – priprava projektov, koordinacija čezmejnih partnerstev
- **Centri za socialno delo / socialne službe** – identifikacija in podpora energetske ranljivim družinam
- **Lokalni izvajalci javnih energetske storitev** (komunalna podjetja, dobavitelji toplote)
- **LEADER skupnosti**

Strokovni in podporni akterji

- **Energetski svetovalci** (npr. mreža ENSVET v Sloveniji)
- **Inštituti in fakultete** (npr. GI ZRC SAZU, univerze v Mariboru in Szegedu, univerza Corvinus v Budimpešti, Raziskovalna mreža Loránd Eötvös)
- **Strokovne organizacije za stavbno preno**vo - podjetja
- **GIS in analitske službe** (za kartiranje energetske revščine)
- **Inženirske zbornice** v SI in HU – brezplačno energetske svetovanje
- **Inštitut za energetske učinkovitost** – (MEHI, Center za energetske učinkovitost na IJŠ)

Nevladne in humanitarne organizacije

- **Karitas, Rdeči križ, dobrodelna združenja** – terenski stik z ranljivimi skupinami
- **Madžarska malteška dobrodelna služba**
- **Potrošniške organizacije** – zagovorništvo pravic energetske potrošnikov
- **Lokalna društva upokojencev in invalidov** – identifikacija skupin s posebnimi potrebami
- **Okoljske NVO** – ozaveščanje o rabi energije in trajnostnih rešitvah (Energiaklub, Habitat for Humanity,...)
- **Fundacije usmerjene v okoljsko in energetske problematiko** – (Fényhozók, Umanotera, ...)
- **Energiaklub**
- **Habitat for Humanity Madžarska** - poročila o stanovanjih, raziskave energetske revščine

Gospodarski akterji

- **Elektrodistribucijska podjetja** (npr. SODO v Sloveniji in MVM v Madžarski)

- **Podjetja, ki izvajajo energetske prenove**
- **Proizvajalci in monterji ogrevalnih sistemov (TČ, biomasa)**
- **Podjetja za obnovljive vire energije** (sončne elektrarne, hranilniki)

Čezmejni in evropski akterji

- **Program Interreg SI–HU** – financiranje čezmejnih energetske ukrepov
- **Evropska komisija / DG Energy** – strateške smernice
- **Evropska energetska agencija (EASME, CINEA)** – projekti OVE in energetske učinkovitosti
- **Evropske mreže proti energetske revščini** (npr. Energy Poverty Advisory Hub)
- **Projekti LIFE, Horizon, Powerpoor, itd.**

6. Priporočila za preprečevanje in odpravo energetske revščine

V nadaljevanju so predstavljena priporočila za ukrepanje na področju preprečevanja in zmanjševanja energetske revščine, ki služijo tudi kot kazalniki učinka. Predlogi niso razvrščeni po nujnosti, niti niso razčlenjeni po pristojnostih akterjev, saj želimo omogočiti, da se o konkretnih nosilcih posameznih ukrepov odloča v samem procesu vključevanja deležnikov na terenu.

Pri oblikovanju priporočil smo izhajali iz analitičnih spoznanj in praktičnih izkušenj, pridobljenih v okviru izvajanja projekta, ter iz ključnih relevantnih dokumentov na lokalni, nacionalni in čezmejni ravni. Nabor priporočil tako odraža resnične potrebe prebivalstva, še posebej ranljivih skupin, ter ponuja konkretne možnosti za izboljšanje stanja preko okrepljenega energetskega opismenjevanja in boljše dostopnosti energetske storitev.

Krepitev upravnega, strokovnega in čezmejnega dialoga

- Ohranjanje, krepitev in nadgradnja sodelovanja med ključnimi deležniki: občinami, regionalnimi razvojnimi agencijami, energetske agencijami, lokalnimi akcijskimi skupinami (LAS) na obeh straneh meje, Svetom regij v Sloveniji ter županijskimi samoupravami na Madžarskem.
- Vzpostavitev redne čezmejne koordinacijske skupine za energetske prehod, zmanjševanje energetske revščine in krepitev energetskega opismenjevanja.
- Usklajevanje nacionalnih programov, lokalnih energetske konceptov (LEK), akcijskih načrtov za trajnostno energijo in podnebne spremembe (SECAP) ter madžarskih strateških dokumentov z evropskimi usmeritvami za obmejna območja.

- Sistematična izmenjava podatkov, dobrih praks in izkušenj med državama, s posebnim poudarkom na potrebah ranljivih gospodinjstev.
- Razvoj skupnih čezmejnih standardov in metodologij za prepoznavanje energetske revnih gospodinjstev, zlasti na podeželju in v razpršenih naseljih.

Terenske storitve in neposredna podpora gospodinjstvom

- Izvajanje brezplačnih energetske pregledov gospodinjstev na terenu na obeh straneh meje, s poudarkom na ranljivih skupinah.
- Tesno sodelovanje s Centri za socialno delo, Karitasom, Rdečim križem, humanitarnimi društvi in drugimi organizacijami, ki imajo neposreden vpogled v položaj energetske ranljivih gospodinjstev ter lahko omogočijo hitrejšo identifikacijo upravičencev in napotitev na ustrezne oblike pomoči.
- Organizacija energetskih dni v občinah, krajevnih in vaških skupnostih ter v čezmejnih skupnostnih centrih.
- Priprava energetskih izobraževalnih programov za osnovne šole ter oblikovanje skupnih čezmejnih SI–HU učnih modulov za energetske opismenjevanje.
- Zagotavljanje večjezičnega energetskega svetovanja, prilagojenega ranljivim gospodinjstvom.
- Priprava in razdeljevanje nizkocenovnih energetskih paketov (LED-žarnice, tesnila, regulatorji pretoka vode, osnovni izolacijski materiali).
- Zagotavljanje začasnih oblik pomoči za gospodinjstva, ki jih energetska revščina akutno prizadene (npr. sofinanciranje energentov).
- Neposredna podpora pri poravnavi zapadlih stroškov energentov v primerih, kjer obstaja tveganje odklopa elektrike, plina ali toplote.
- Vzpostavitev čezmejne mobilne ekipe energetskih svetovalcev, ki deluje po sistemu »na dom«.

Podpora investicijam v obnovljive vire energije (OVE)

- Organizacija predstavitev aktualnih nacionalnih in evropskih razpisov za investicije v OVE in učinkovito rabo energije.
- Predstavitev ugodnih kreditnih linij, garancijskih shem in drugih finančnih instrumentov za občine, skupnosti in gospodinjstva v čezmejnem prostoru.
- Zagotavljanje pomoči pri izpolnjevanju dokumentacije za prijave na razpise ter za pridobivanje kreditov ali subvencij.
- Razvoj skupnih čezmejnih investicijskih paketov, kot so:
  - mali strešni sončni sistemi,
  - skupnostne sončne elektrarne,
  - gospodinjstve toplotne črpalke,
  - energetska prenova starejših stavb v skladu z EU standardi.

Strateško načrtovanje lokalnih energetske politik

- Pravočasno posodabljanje lokalnih energetske konceptov (LEK) v slovenskih občinah ter lokalnih podnebnih načrtov na Madžarskem.
- Priprava skupnega čezmejnega akcijskega načrta za trajnostno energijo in podnebne spremembe (SECAP).
- Vključitev energetske revščine kot prioritete področja v vse ključne energetske in podnebne dokumente.
- Usklajevanje lokalnih energetske ukrepov s čezmejnimi strategijami razvoja (Interreg, regionalni programi ipd.).

Krepitev kompetenc in energetske pismenosti

- Aktivacija lokalnih društev, prostovoljcev, humanitarnih organizacij in skupnosti pri izvajanju pomoči na terenu.
- Organizacija čezmejnih prostovoljskih akcij za manjše posege v domovih energetske ranljivih prebivalcev.
- Izvajanje energetske dni v osnovnih šolah na obeh straneh meje, s poudarkom na praktičnih znanjih za zmanjševanje rabe energije.
- Povezovanje z nacionalnimi programi za krepitev energetske pismenosti ter prenos povratnih informacij iz lokalnega okolja v oblikovanje politik.
- Razvoj in uporaba sodobnih digitalnih orodij: mobilne aplikacije, spletni kalkulatorji, video vodiči, interaktivne delavnice.
- Izobraževanje socialnih delavcev, terenskih ekip in občinskih zaposlenih o prepoznavanju in obravnavi energetske revščine.
- Vzpostavitev lokalnih mrež prostovoljcev za pomoč pri osnovnih energetske izboljšavah (zamenjava žarnic, nameščanje tesnil, osnovna izolacija).

Dostopnost energetskega svetovanja

- Razširitev delovanja svetovalnih pisarn (npr. ENSVET) na podeželska območja ter njihovo čezmejno povezovanje.
- Vzpostavitev lokalnih energetske svetovalnih točk v občinah, knjižnicah in večnamenskih centrih.
- Kombiniranje različnih oblik svetovanja: osebni obiski, mobilne ekipe in digitalne svetovalne platforme.

Predlog akcijskega seznama prioritete za prvo leto izvajanja

Organizacija in upravljanje (prvi 3je meseci)

1. **Vzpostavitev čezmejne koordinacijske skupine SI–HU**
  - člani: občine, energetske agencije, CSD-ji, humanitarne organizacije, razvojne agencije;

- naloga: redno usklajevanje, spremljanje ukrepov, odpiranje administrativnih ovir.
- 2. Vzpostavitev enotnega seznama energetskega ranljivih gospodinjstev**
  - s pomočjo CSD-jev, Karitasa, Rdečega križa, občin, terenskih ekip;
  - skupni podatkovni standard SI–HU.
- 3. Določitev lokalnih koordinatorjev v občinah**
  - ena kontaktna oseba za energetske revščine v vsaki občini;
  - povezava med terenskimi ekipami in gospodinjstvi.

Terenske aktivnosti (3–12 mesecev)

- 4. Vzpostavitev čezmejne mobilne ekipe energetskega svetovalcev**
  - vsaj 6–10 strokovnjakov;
  - mesečni obiski v ogroženih občinah;
  - izvajanje pregledov in takojšnjih manjših izboljšav (tesnila, LED, nastavitve ogrevalnih naprav).
- 5. Organizacija energetskega akcijskega dne v občinah**
  - najmanj 10 dogodkov v prvem letu;
  - vključene šole, lokalne skupnosti in prostovoljci.
- 6. Vzpostavitev lokalnih energetskega svetovalnih točk**
  - v knjižnicah, večnamenskih centrih, občinskih uradih;
  - multidisciplinarna ekipa: energetik + socialni delavec.

Nujni ukrepi za neposredno pomoč gospodinjstvom (6–12 mesecev)

- 7. Distribucija nizkocenovnih energetskega paketov**
  - LED-žarnice, tesnila, regulatorji vode, osnovni izolacijski materiali;
  - cilj: 500–1500 gospodinjstev v 1. letu.
- 8. Vzpostavitev mehanizma za nujno plačilo zapadlih računov**
  - namenjeno gospodinjstvom z grožnjo odklopa;
  - izvajanje preko CSD, Karitas, RK.
- 9. Sofinanciranje energentov v hladni sezoni**
  - pomoč za drva, pelete, elektriko ali plin;
  - hitra shema preko občin in socialnih služb.

Podpora investicijam (6–12 mesecev)

- 10. Organizacija delavnic in svetovanja za prijave na razpise (OVE, EE)**
  - fokus na gospodinjstvih s prenizkimi dohodki;
  - nepogojno administrativno svetovanje.
- 11. Priprava vsaj 2–3 pilotnih skupnostnih projektov**
  - skupnostne sončne elektrarne, skupinske prenovne;
  - vključitev občin in energetskega agencij.

Strateški dokumenti (celotno leto)

12. Pričetek priprave čezmejnega lokalnega energetskega koncepta SI–HU

- prva verzija do 12. meseca.

13. Vključitev energetske revščine v LEK in SECAP občin

- usklajeno z nacionalnimi smernicami.

Zaključna usmeritev za odločevalce

Za uspeh v prvem letu so ključni:

- **hitri ukrepi na terenu,**
- **povezovanje socialnih in energetskih politik,**
- **dostopna podpora ranljivim gospodinjstvom,**
- **čezmejna usklajenost,**
- **vključitev humanitarnih in lokalnih organizacij,** ki imajo neposreden stik z ljudmi.

Sklep

Zavedamo se, da je celovita uresničitev navedenih priporočil procesno in vsebinsko zahtevna naloga, ki zahteva strateško načrtovanje, ustrezne kadrovske vire ter tesno sodelovanje med institucijami na obeh straneh meje. Projekti, kot je EnerTy, pomembno prispevajo k temu procesu – kot gradniki širše zgodbe o odpravljanju in preprečevanju energetske revščine ter krepitvi energetskega opismenjevanja v čezmejnem prostoru.

Takšna prizadevanja predstavljajo pomemben korak k bolj pravičnemu, odpornejšemu in energetsko varnemu prostoru ob meji med Slovenijo in Madžarsko.

7. Zaključek

Energetska revščina na čezmejnem območju Slovenija–Madžarska predstavlja večdimenzionalen izziv, ki je globoko prepleten z demografskimi, socialno-ekonomskimi in prostorskimi značilnostmi regije. Območje zaznamujejo starejše prebivalstvo, nizki dohodki, visoka stopnja socialne ranljivosti ter izrazito zastarel in energetsko neučinkovit stavbni fond – dejavniki, ki energetsko revščino ne le sprožajo, temveč jo tudi utrjujejo in poglobljajo. Ugotovitve projekta potrjujejo, da je tveganje največje v okoljih z razpršeno poselitvijo, visokim deležem starejših gospodinjstev in v občinah, kjer so gospodinjstva še posebej izpostavljena nizkim prihodkom in visokim stroškom energije.

Analize stanja kažejo, da se energetska revščina v regiji pojavlja v številnih oblikah: od prevelikih stroškov za energijo glede na dohodek, do nezmožnosti ogrevanja doma na ustrezno temperaturo in slabih bivalnih razmer zaradi neučinkovite izolacije, dotrajanih stavb ali ogrevanja na trdna goriva. V obeh županijah na madžarski strani ter v Pomurju in Podravju

so številna gospodinjstva razvrščena v najnižje energetske razrede (E–I), kar potrjuje nujnost celovite prenove in sistemskega pristopa k izboljšanju lokalnih energetskega razmer.

Dokument izpostavlja, da je ključ za dolgoročno zmanjšanje energetske revščine v vzpostavitvi usklajenega, čezmejnega pristopa, ki presega posamezne sektorje in vključuje sodelovanje energetskega agencij, socialnih služb, občin, humanitarnih organizacij, izobraževalnih ustanov ter drugih ključnih deležnikov. Med pomembnimi rešitvami se poudarja razvoj čezmejnih standardov za prepoznavanje energetske ranljivih gospodinjstev, vzpostavitev dostopnih energetske svetovnih storitev, krepitev energetskega opismenjevanja ter podpora investicijam v obnovljive vire energije in energetske učinkovitost.

Poseben pomen ima tudi krepitev kompetenc ter terenskega sodelovanja z organizacijami, ki imajo neposreden vpogled v ranljiva gospodinjstva – centri za socialno delo, Karitas, Rdeči križ, prostovoljske mreže in druge humanitarne organizacije – saj lahko s sodelovanjem bistveno izboljšajo identifikacijo potreb ter pospešijo izvedbo pomoči na terenu.

Pripravljena priporočila predstavljajo praktično orodje za odločevalce na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, hkrati pa nudijo skupni strateški okvir za prihodnje ukrepe v okviru energetskega prehoda in zmanjševanja energetske revščine. Dokument jasno kaže, da je učinkovito reševanje energetske revščine mogoče le s celovitimi, dolgoročno načrtovanimi ukrepi, ki združujejo socialne, tehnološke, energetske in izobraževalne vidike.

Dokument predlaga nabor operativnih ukrepov v šestih vsebinskih sklopih:

1. Čezmejno usklajevanje in upravljanje (trajna koordinacijska skupina SI–HU, izmenjava podatkov, enotni standardi).
2. Terenske storitve in takojšnja pomoč gospodinjstvom (energetski pregledi na domu, mobilne ekipe, distribucija osnovnih energetske pripomočkov, sofinanciranje energentov).
3. Investicije v OVE in energetske učinkovitost (ciljni razpisi, skupnostni projekti, administrativna podpora).
4. Lokalno strateško načrtovanje (čezmejni energetski koncept, posodobitev LEK-ov, SECAP).
5. Krepitev kompetenc in opismenjevanje (usposabljanja, delavnice, digitalna orodja, prostovoljske mreže).
6. Dostopnost svetovanja (lokalne svetovne točke, razširitev ENSVET, digitalne platforme).

Projekti, kot je EnerTy, imajo pri tem ključno vlogo. Ne le, da postopoma zmanjšujejo vrzeli v podatkih in znanju, temveč s praktičnimi pristopi, izobraževanjem, terenskimi storitvami in medinstitucionalnim sodelovanjem gradijo temelje za pravičen, vzdržen in vključujoč razvoj obeh regij. Skupaj prispevajo k oblikovanju bolj odpornega, povezanega in energetske pravičnega čezmejnega območja, ki bo ranljivim skupinam omogočalo dostojno kakovost življenja ter zmanjšalo tveganja energetske izključenosti v prihodnosti.